

9. Eranskinak

9.1. Eranskina. Elkarrizketak egiteko galderak

(1.) Aurkezpen laburra: egiten duen lana eta elkarrizketan landuko den gaiarekiko harremana (tratu ona). Nola prestatu zara gai honetan aditua izateko?

(2.) Tratu onaz ari garenean, zertaz ari gara? Nola azalduko zenioke gaia ezagutzen ez duen pertsona bati? Babesa, tratu txarrak, tratu on eta tratu txar motak, etab. Nola identifikatu tratu txarrak edo antzeman? Zeri erreparatu behar zaio? Nola jokatu edo esku hartu behar da? Nola prebenitu daitezke?

(3.) Haurrekin zuzenean lan egiten duzu? Zein da gure ingurunearen egungo egoera/errealitatea? Kasuak, datuak, etab. Nola iristen dira zugana kasuak? Zer egiten duzue kasu bat iristen zaizuenean? Ba al dago patroirik iristen zaizkizuen kasuetan? Adibide errealik jar dezakezu? Zer laguntza ematen zaie haurrei? Hainbat eragilek/profesionalek parte hartzen dute? Nola ziurtatzen da haurren babesa hainbat pertsonak parte hartzen dutenean?

(4.) Zer eginkizun du eskolak honetan? Zer urrats egin behar dira tratu txarrak detektatzeko, esku hartzeko eta prebenitzeko? Eta gelako tutorea? Nola detektatu, esku hartu eta prebenitu behar du tratu txarren kasu bat? Zer protokolo/prozedura daude? Zer funtzio betetzen du babes-ordezkariek?

(5.) Zure ustez, zer gehiago behar da adingabea babesteko? Zure ustez, zer jakin/ezagutu beharko luke irakasle graduatu berri batek gai honi buruz? Zer ekarpen egin dezaket nik Gradu Amaierako Lanetik? Non jakin dezakegu gehiago gaiari buruz: hitzaldiak, liburuak, webguneak, materialak, etab.

9.2. Eranskina. Elkarrizketen transkripzioak

Eranskin honetan audio bi transkribaturik agertzen dira, batetik, lehenengo elkarrizketatuari egindako transkripzioa eta bestetik, bigarren elkarrizketatuari egindakoa.

1. Aurkezpen laburra: egiten duen lana eta elkarrizketan landuko den gaiarekiko harremana (tratu ona). Nola prestatu zara gai honetan aditua izateko?

Psikologoa eta kontsultorea haurtzaro afektiboan eta babesean. Haur eta nerabeekin lan egiten duten profesional-taldeekin lan egiten du, bai prestakuntzan, bai gainbegiratzen. Horrez gain, kontsulta pribatua du asteko bi egunetan. Babesa sustatzen saiatzen da. Gizarte-zerbitzuekin, hezkuntzarekin, osasunarekin (hurrekin/nerabeekin lan egiten duten zerbitzuak) batera lan egiten du. Babes-sistema eraginkorrak eta haurren beharretara egokituak dauden sistemak sustatzen saiatzen da. Gaiarekin lotura osoa du, bere lan-eremua baita. Babes gisa formulatzen du kontzeptua, tratu onaren orde. Haur-hezkuntzako hezitzaileekin lan egiten du, babesa zer den, nola aplikatzen den, zer nolako gauzak begiratu behar dituzten kasuak detektatzeko, haiekin batera lan egiteko prestakuntzan eta gainbegiratzean datza bere lana.

2. Tratu onaz ari garenean, zertaz ari gara? Nola azalduko zenioke gaia ezagutzen ez duen pertsona bati? Babesa, tratu txarrak, tratu on eta tratu txar motak, etab. Nola identifikatu tratu txarrak edo antzeman? Zeri erreparatu behar zaio? Nola jokatu edo esku hartu behar da? Nola prebenitu daitezke?

Zertaz ari gara tratu onaz ari garenean? Babes-lana asko aldatu da azken urteotan, eta edozein indarkeria-mota desagerraraztetik haur/nerabe baten garapen osoa ahalbidetuko duen ingurune seguru eta babeslea sortzera igaro da. Garapen osoak indarkeriaren biktima ez izatea baino askoz gauza gehiago barne hartzen ditu, jolasaren aukera barne hartzen du, esplorazioak, bere bizitzaren protagonista izatea barne hartzen du, etab. Jakina, ingurune seguru eta babeslea sortzeko, giltzarrietako bat afektibitatea dela, hau da, ingurune bat ez da inoiz ingurune seguru bat izango, baldin eta hurrekin lan egiten duen jendeak ez baditu afektuz tratatzen, era berean familiei aplikatuta, familia ez da inoiz babeslea izango seme-alabak afektuz tratatzen ez baditu eta lotura afektibotik hezten ez baditu. Tratu ona helduek haurrak modu seguruan eta babesgarrian garatzeko ingurune

seguruak eta babesgarriak eraiki ahal izateko tratatu behar dituzten moduarekin du zerikusia. Helduek haurrak tratatzeko duten moduan lan egitearekin zerikusia duena, eta modu horrek beren beharretara egokitzearekin, garapen ebolutiborako errukiarekin, gauzak egiteko moduan afektibitatearekin, modu afektibo batean, afektuarekin, bai fisikoki, bai hitzen bidez, bai ekintzen bidez, zerikusia du arau eta muga argiak ezartzearekin, horiek afektibitate kontzienteko elementu bat baitira, tratu onaren elementu bat, arauak eta mugak esatea ez dira gurasoen eskubide bat, baizik eta haurrena, behar bezala eta osasuntsu hazteko. Gaia da jendearekin lan egitea, uler dezaten arauak eta mugak ezar daitezkeela indarkeriara jo gabe.

Zein da tratu onaren eta tratu txarraren arteko aldea? Tratu ona da helduek, familiak izan edo ingurune profesionaletan egon, haurren garapen osoa eta giza eskubideen erabateko ezarpena bermatzen dutenean. Tratu txarrak ez dira fisikoak edo psikologikoak bakarrik, baizik eta adibidez: haur bati jolastea edo mugitzea eragozte, haur-parkeak ixtea, konfinamenduan egin zena, haurrei kalera irtetea eragozte, horrek ere tratu txarrak dira, eta inor ez zitzaien jotzen ari, ezta erasotzen ere. Interesgarria da ikuspegi zabal hori izatea, indarkeriatik harago joatea. Kontua ez da haurrak jotzen, oihukatzen edo iraintzen diren, kontua da haurrentzat ingurune segurua eta babeslea sortzea. Hori lortzeko, pertsona arduradunen tratu ona behar da, izan familiak, guraso-figurak edo izan profesionalak hezkuntza-ingurune formaletan edo ez-formaletan.

Nola identifikatu tratu txarrak eta antzeman? Tratu txarrak detektatzeko modua oso argia da: tratu txarrek kaltea eta sufrimendua eragiten diote haurrari, eta ikusten dena sufrimendu hori da. Ama batek, aita batek, profesional batek, ikusten du haur bat aldatzen dela gauetik goizera, pixa pixoihalean egiten duen haur bat pixa gainean berriro egitera igarotzen da, eskolara oso pozik joaten den haur batek eskolara joan nahi izateari uzten dio, ondo lo egiten zuen haur batek ondo lo egiteari uzten dio, hau da, helduek ikusten dutena haurren mina, sufrimendua eta beldurra da, hori ikusten da. Ezin dena jakin da beldur hori zerk eragiten duen; beraz, gakoa da profesionalek eta familieek ikusten dutenean min hori malkartsu agertzen dela eta ez duela itxurazko azalpenik, hau da, inguruan inor hil bada, azalpen logikoa duela, baina azalpen logikorik ez badago, beste askoren artean planteatu beharreko hipotesietako bat da norbaitek tratu txarrak jasan ditzakeela. Oso interesgarria da adierazleei buruz hitz egiten denean

<https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/communication/guia-ver-para-proteger.pdf>

Interesgarria da konturatzea adierazleei begiratzen diegunean mina ikusten ari garela.

Nola jokatu eta esku hartu behar da? Legeak behartzen gaituen bezala, hau da, tratatu txar bat ikus dezakezunean, ebidentziak izan ditzakezu lesio fisikoak ikusten dituzunean edo haurrak esaten dizunean, biak ebidentzia-kasuak direla edo tratatu txarren susmoa izan dezakezula sufrimendu horren adierazleak ikusten dituzulako eta ez dakizulako gertatzen ari zaiola eta eragiten duena. Lehenengo kasuan, zuzenean salatu behar duzu, eta, bigarren kasuan, gizarte-zerbitzuei jakinarazi behar diezu egoera, gizarte-zerbitzuek haur horren egoera ebaluatu ahal izan dezaten.

Nola prebenitu daiteke? Galdera honek orduak eskatzen ditu zuri erantzun ahal izateko, indarkeriari aurrea hartzen zaio harremanak izateko beste modu bat sustatuz, beroa, samurra, afektuarekin, errespetuarekin, harremanak izateko modu oso bat dago, indarkeriari aurrea hartzen zaio sare afektiboak sortuz, arazoak dituztenean haurrek norengana jo dezaketen eta norengan oinarritu behar duten jakin dezaten. 0- 6an oso garrantzitsua da hazkuntza amarengan bakarrik ez ardaztea, eta haurrak bere bizitzan garrantzitsuak diren beste lotura-figura batzuk izatea, ez bakarrik gurasoak, noski, arazo bat duenean beste figura batzuetara jo dezakeena. Zenbat eta solidoagoa izan sare afektiboa, orduan eta babestuago egongo da haur hori laguntza eskatzeko, zenbat eta bakartuago egon, zenbat eta harreman gutxiago izan, zenbat eta gehiago bizi familiaren barruan, orduan eta arrisku handiagoan dago haur hori, eta horrek talka egiten du azken urteetan lantzen ari den babesaren kontzepzio txarrarekin, kontroletik babesten baita, ez irten, ez egin, kontuz ibili, ez joan inoren etxera, edozer gauza gerta baitaiteke, etab. Egin behar dena da haurrak konfiantzan haztea, haurrek beste heldu batzuegan konfiantza izateko aukera izan behar dute, gaizki sentitzen direnean konfiantza izan behar dute laguntza eskatu ahal izateko. Funtsezko bi gako dira prebentzioan: 1) haur/nerabeen barne-konexioak, neurrian, beren gorputz-sentsazioekin eta bizipen emozionalekin konektatzeko gaitasuna du; horrela, arriskuan daudenean jakin dezakete (nire tripak entzunez deskargatu, “espirales”-eko webgunean) 2) nori kontatu, laburbilduz: prebentzioaren oinarriak haurren barne-lotura dira, eta haien inguruan sare afektibo solido bat izatea, laguntza eskatzeko modukoa.

3. Hurrekin zuzenean lan egiten duzu? Zein da gure ingurunearen egungo egoera/errealitatea? Kasuak, datuak, etab. Nola iristen dira zugana kasuak? Zer egiten duzue kasu bat iristen zaizuenean? Ba al dago patroirik iristen zaizkizuen kasuetan? Adibide errealik jar dezakezu? Zer laguntza ematen zaie hurrei? Hainbat eragilek/profesionalek parte hartzen dute? Nola ziurtatzen da haurren babes hainbat pertsonak parte hartzen dutenean?

Momentu honetan ez du hurrekin lan egiten, hortaz, hirugarren atal honi salto egiten dio.

4. Zer eginkizun du eskolak honetan? Zer urrats egin behar dira tratu txarrak detektatzeko, esku hartzeko eta prebenitzeko? Eta gelako tutorea? Nola detektatu, esku hartu eta prebenitu behar du tratu txarren kasu bat? Zer protokolo/prozedura daude? Zer funtzio betetzen du babes-ordezkariak?

Zein da eskolak betetzen duen papera honetan? Funtsezko zeregina du eskolak, hiru arrazoirengatik: 1) haurren bizitzan ingurune segurua eta babeslea sortzen duen heinean, haien garapena erraztuko du eta etxetik datozen gabeziak arinduko ditu, 2) eskola haur batentzako egonkortasun- eta segurtasun-bermea da, eskolak ondo funtzionatzen duenean, jakina. 3) Gaizki funtzionatzen duenean, ingurune oldarkor bihurtzen da, eta, azkenean, baliabiderik gabe uzten ditu haurrak.

Zer urrats egin behar ditu zuzendaritzak? 1) Profesionalak babesaren gaian prestatzea; 2) Ingurunea berrikustea (ikasgela-aldizkaritik irakurri), ingurunea eta eskola bera berrikustea, ingurune segurua eta babeslea den ikusteko eta zer falta zaien ikusteko, dagozkion hobekuntzak egin ahal izateko; 3) Profesionalentzako jokabide-kodeetan atzematen diren kasuen aurrean jarduteko protokoloak eta ingurune seguru eta babesgarri baten egitura osatzen duten hainbat tresna abian jartzea, giza baliabideekin zerikusia duten zeregin zehatzak egitea.

Eta tutorea ikasgelan? Haurrarekin harreman zuzena duenez detektatzeko aukera gehien duen pertsona da. Tutoreak afektibitate kontzientea izan behar du, hau da, haur txikiarekin harreman afektibo bat landu/sortu behar du, hura ezagutzeko, harengana hurbiltzeko, hurbil egoteko, eta, horrela, haurrak arazoren bat badu, kontatu ahal izateko. Tutorea da haurra gehien ezagutzen duen pertsona; beraz, zerbait ondo ez dagoenean ikus dezake. Kontua ez da kasu bat sortzen denean zerbait egitea, ikastetxeko zuzendaritzarekin eta,

hemendik aurrera, LOPIVIk ezartzen duen babes-ongizateko koordinatzailearekin batera txosten idatzi bat egitea. Ez da hori bakarrik, tutorearen funtsezko zeregina haurrarekiko hurbiltasuna da, haiek ezagutzea da, maila afektiboan behar bezain hurbil egotea, haurrak harengana jo ahal izan dezan eta haurraren egituraren eta haren garapen-arlo guztietan eragiten duen aldaketa antzeman eta ikus dadin.

Zer protokolo edo prozedura daude? Autonomia-erkidego bakoitzean protokolo espezifiko bat dago. EAeko hezkuntzan jarduera-protokolo oso argiak daude, 0-6 eskolak barne hartzen dituztenak. Hezkuntzarako protokolo espezifiko bat dago, balioespen-sistema bat, hau da, haurren arrisku-egoerak baloratzeko sistema bat. Sistema hori hezitzaileek ezagutu behar dute, eta EAEn nahiko ondo antolatuta dago, beste autonomia-erkidego batzuekin alderatuta.

Zer funtzio betetzen ditu babes-ordezkariek? Babes-ordezkariek beste esparru batzuetan daragi, hala nola, kirolean eta aisialdian. Eskoletan, ongizatearen eta babesaren koordinatzaile bezala ezagutzen da figura hau. Kasu honetan pertsona honek 1) Alde batetik, protokolo guztiak betetzen direla bermatu behar ditu, eskolan detektatzen diren kasu guztietan jarduna gainbegiratzea eta gizarte-zerbitzuei kasu horiek jakinaraztea. 2) Haurrengan erreferente bat izatea, hau da, haurrek jakitea norbaitengana jo dezaketela edozein motatako arazoren bat badute. Horrek denbora behar du, eginkizun hori haurren ratioaren arabera ezarri behar da, eta tutoreekin batera egin behar da. 3) Profesionalak prestatzea, taldean behar adina trebetasun sortuz joatea, kasuak detektatzeko beharrezko prestakuntza, nola jokatu behar duten jakitea, kasuak goiz detektatzeko aukera ematen duen prebentziozko begirada hori izan dezaten.

5. Zure ustez, zer gehiago behar da adingabea babesteko? Zure ustez, zer jakin/ezagutu beharko luke irakasle graduatu berri batek gai honi buruz? Zer ekarpen egin dezaket nik Gradu Amaierako Lanetik? Non jakin dezakegu gehiago gaiari buruz: hitzaldiak, liburuak, webguneak, materialak, etab.

Zer uste duzu jakin beharko lukeela irakasle graduatu berri batek gai honi buruz? Guztia, tratatu txarren kasuak biztanleriaren % 20 inguru dira, sexu-abusuekin bakarrik, eta tratatu txar psikologikoak, hitzezkoak eta sexualak uztartuta, ikasgelan dauden 5 haurretatik 1 jasaten ari dela esan daiteke. Ezin duzu planteatu irakasle izatea, haur-eskola bateko hezitzaile izatea eta babesaz ez jakitea, babesaz jakiteak esan nahi du lehen hitz egindako

guztia jakin behar duzula: protokoloak, adierazleak etab. Gai hori ez dago curriculumean sartuta, eta, hortik abiatuta, LOPIViren inplementazioa aldatzen hasiko da, jendeak prestakuntza espezifiko jaso beharko baitu.

Zer ekarpen egin dezaket nik gradu amaierako lanetik? Haur-eskoletan espezifikoki doitzeak (artikulua bilatzea eta irakurri ondoren zure lana egituratzea) artikulua ekarpena lagungarria izango zaizu hitz egindako alderdi guztiak hartzeko eta 0-6 tartean haur-eskola denari aplikatzeko; hizkuntzarik ez duten haurrek ez du esan nahi bizitzen ari diren mina adierazi ezin dizutela, traumaren adierazleak ikusten ikasi behar da, traumaren kontzeptua babes-lanean zuzenean lotuta dagoen prestakuntza espezifiko da, eta arlo guztietan lan egiten dudana profesioetan dagoen gabezia handienetako bat da. Baliteke atzerapena duen haur baten kasuan haur-trauma batek edo barne-arazo batek sortutakoa izatea.

Non jakin dezakegu gehiago gaiari buruz? AULA aldizkarian jada aipatutako artikulua, gure webgunetik hasten (Espirales) babes, abusu eta abegi etiketa espezifiko duzu UNICEFentzat egin genuena VER PARA PROTEGER eskuliburua baliagarria izango zaizu, espiralen bilatzailean bilatu, bibliografia handia duzu hasteko. JAVIERK eskuliburu oso on bat egin zuen, ACOMPÑAR LAS HERIDAS DEL ALMA izenekoa. Traumari buruzko eta trauma baten istorioak dituzten haurrekin esku hartzeari buruzkoa.

1. Aurkezpen laburra: izena, egiten duen lana eta elkarrizketan landuko den gaiarekiko harremana (tratu ona). Nola prestatu zara gai honetan aditua izateko?

Gizarte-hezitzailea, graduondokoa egin zuen bitartekotza eta familia-integrazioan. Asko mugitu da esparru ez-formalean, orain aisialdi hezitzailea deitzen zaionari. Begirale ikastaroa egin zuen aisialdiko zuzendaria izateko, asko mugitu da ESKAUTen munduan. Tratu onarekin duela 4 urte hasi zen, lagun zuen sare batean sortu zen zerbaiten ondorioz, horren ondorioz aisialdiak esparru honetan ez zegoela ezer ikusi zuten. Bilatzen zituzten materialak eta baliabideak oso zentratuta zeuden hezkuntza formalean edo beste testuinguru batzuetan, hortaz EDE FUNDAZIOARI sortzeko unea eskaini zioten. EDEk horren aldeko apustua egin zuen, hortaz Comillaseko unibertsitatean graduondo bat egin zuen eta gero mila gauzarekin, jardunaldiekin,

hitzaldiekin eta abarrekin osatu du bere formakuntza haurren babesaren inguruan. Didania elkarteak, prebentziorako batzorde bat sortu zuen, materialak sortu eta partekatzeko eta ezagutzak partekatzeko, hortaz, bertan sartu egin zen. Beti hezkuntza ez-formalera bideratuta zegoen, baina gero edozein eremutara eraman daiteke.

2. Tratu onaz ari garenean, zertaz ari gara? Nola azalduko zenioke gaia ezagutzen ez duen pertsona bati? Babesa, tratu txarrak, tratu on eta tratu txar motak, etab. Nola identifikatu tratu txarrak edo antzeman? Zeri erreparatu behar zaio? Nola jokatu edo esku hartu behar da? Nola prebenitu daitezke?

Zer esan nahi dugu tratu onaz hitz egiten dugunean? Nola azalduko zenioke ideiarik ere ez duen pertsona bati? Tratu ona haurtzarora bideratzen dugu, gu hurrekin egiten dugunaren isla gara. Eguneroko bizipen jarraitua da, beste batzuen interakzioarekin eraikitzen den zerbait da, txikiak garenean ezin dugu espazio hori aukeratu, baina pertsona helduak garenean ondo tratatzen ez nauen espazio bat aukeratu dezaket, bertatik alde eginez edo mugak jarriz. Nik uste dut orain arteko ikuspegiak haurrak babestea ere badakarrela, baina beste urrats bat ematea beharrezkoa da, hau da, ondo tratatzea eta zaintzen ditugun espazio fisiko zein emozionalak zaintzea da kontua. Zerbait berriaz ari garela dirudi, baina hau betidanik egon da, ondo tratatzea beti dago, eguneroko esperientziak sortzea dakar horrek. Nire ustez, eskolak, une askotan, gero eta gehiago, nolabait koptatu ditu aisialdiaren eta hezkuntza ez-formalaren forma eta dinamikak, horrek funtzionatu eta lotu egiten baitu.

Nola identifikatzen ditugu tratu txarrak eta nola detektatu? Lehenengo gakoa ulertzea da hori ez dagoela besteen esku, gure esku baizik. Begirada aldatu behar da, hau da, haurra nola sentitzen ari den, nola bizitzen ari den, kontuan hartu behar dugu. Agian guretzako (haurren gauzak direnak), haurrari kosta egiten zaio eta harentzat mundu bat da. Prebentzioan, garrantzitsua da helduak egiten duen guztiaren txipa izatea, izan ere, horrek haurren segurtasunean eragina duelako. Garrantzitsua da ulertzea ez duela pertsona batek bakarrik egiten, irakasleak eskolatik egin behar duela, baina gero familiak, medikuak, hezkuntza-komunitateak, sareko lanak eta sarea konektatuta egon behar dela. Gurasoekin lan egin behar da, familia batzuek tratu onaren oinarri horietatik eraiki ahal izateko zortea dute, baina badira beste batzuk errealitate sozial edo pertsonalagatik ez direnak, orduan zenbat haur ari dira sufritzen eta beste alde batera begiratzen dugu?

Zer egingo zenuke horrelako zerbait detektatzeko? Ez da pista bat bakarrik, asko dira, eta garrantzitsua da portaerak behatzea. Gure abantailak bat da hurrekin etengabe egoten garela, lan egiten dugun neska-mutilak ezagutu behar dira, pistak ematen dizkizute, haur bat oso berbatia denean eta bat-batean isilik geratzen denean zerbait gertatzen ari da, edo egun batean aurpegi txarra jartzen du, denok dugun bezalako egun txar bat izan baitezake, baina hor zerbait gertatzen ari dela erakusten duten arrastoak daude. Entzutea oso garrantzitsua da, haurrak ez dira ahotsarekin bakarrik adierazten, modu fisikoan ere adierazten dute, hala nola, mugimenduarekin. Helduok behatu behar dugu, oro har, pertsonok joera handia dugu erantzunak emateko, baina agian haiek ematen dizute erantzuna, eta ez gara ikusteko gai. Parkera bazoaz eta haurrak berehala jolasten ari direla ikusten baduzu, jakin dezakezu nor dagoen integratuta eta nor ez, ezagutu gabe, jolasteko moduagatik edo jolasa gidatzen duenagatik bakarrik, badakizu nolakoak diren, hori behaketa da.

3. Hurrekin zuzenean lan egiten duzu? Zein da gure ingurunearen egungo egoera/errealitatea? Kasuak, datuak, etab. Nola iristen dira zugana kasuak? Zer egiten duzue kasu bat iristen zaizuenan? Ba al dago patroirik iristen zaizkizuen kasuetan? Adibide errealik jar dezakezu? Zer laguntza ematen zaie hurrei? Hainbat eragilek/profesionalek parte hartzen dute? Nola ziurtatzen da haurren babesa hainbat pertsonak parte hartzen dutenean?

Hurrekin zuzenean lan egiten duzu? Ez, 13 urte eman nituen hurrekin lanean, begirale izan nintzenean edo unibertsitateko praktiketan. Hortaz zelan ailegaten dira kasuak zugana? Hurrekin dauden pertsonengatik, hau da, elkarrekin eskeintzen die laguntza, eta hortik iristen zaizkio kasuak.

Zer egoera dugu orain gure inguruan? Kasuak, datuak... Indarkeria hor dago, uste baino gehiago dago, asko identifikatu gabe. Kasu batzuetan uste dugu ez dela indarkeria, eta bada. Zenbat eta lan gehiago egin, orduan eta gehiago detektatzen da. Eskauten azken urte honetan kasu asko detektatu dituzte, ez gehiago daudelako, baizik eta benetan hor zegoelako eta orain irteten ari delako. Orain, hezkuntza-eremuetatik gehiago identifikatzen dugu. Ehunekoa ez daki esaten.

Kasu bat iristen zaizuenan, zer urrats jarraitzen dituzue? Erakundearen arabera, erakunde batzuk haien protokoloa dute. Orduan, kasu honetan pausoak ondo ematen ari diren etab.

kontrastatzeko bildu egiten gara. Eta beste batzuetan, erakundeak ez dutenean protokolorik, zer da behar duzu izaten da lehenengo galdera? Pertsonen daturik eman gabe, testuingurua eta behar duten laguntza kontatzea eskatzen diegu. Askotan zalantzak, erakundearen profesional taldean kontatzea izaten da, biktima nola babestu eta nola lan egin berarekin, erasotzailearekin nola jokatu, etab. Hortaz erakundearen errealitatea ikusita eta baliabideak kontuan harturik, baliabide horiek bilatzen laguntzen diegu. Hori bai, norbaitek deitzen dizunean, egindakoa era positiboan indartzea behar izaten dute eta hain egokia izan ez denarekin birbideratzeko pistak ematea.

Zer baliabide mota? Gizarte-laguntzailea, ertzaintza, laguntza psikologikoa, abokatua. Biktimak erabaki behar du beti. Adingabeen kasuan, kasuaren arabera, lehenik eta behin agintari eskudunak jakinaren gainean jarri behar dituzu. Irakaslea zarenez, adingabeari laguntzea dagokizu, adingabea dagoen espazioa ahal bezain normalizatua izaten jarrai dezan saiatu behar duzu, gertatzen denaz jabetzen zara, baina hark oraindik ere espazio bat izan behar du, non adingabea bera izan daitekeen, ireki daitekeen, amorrua adieraz dezakeen, bere denbora eman diezaioke barruan dagoena atera ahal izateko. Adinaren arabera, lagundu zaitzakedan ere galde dakieke, etab. Hezitzaileok ez gara psikologoak, hau da, ahal dugun neurrian laguntzen dugu. Eta gauza batzuk ez daude gure esku, profesionalen esku utzi beharko ditugu.

Patroiren bat? Ez, indarkeriaren arabera da. Haurren kasuan, patroia haurrek ordu gehiago ematen dituzten jendearekin izaten da, beraiengandik hurbilago daudelako. Gehienbat familia-guneetan gertatzen dira, ordu asko ematen baitituzte haiekin. Patroia konfiantza bereganatzea da, gero nahi duena egiteko. Haurrek ordu asko ematen badituzte kirolean, eskolaz kanpoko jardueretan, etab. izan daitekeespazio hauetan gertatzea. Esan bezala orduak ematen dituzten jendearekin eta konfiantza guneak.

4. Zer eginkizun du eskolak honetan? Zer urrats egin behar dira tratu txarrak detektatzeko, esku hartzeko eta prebenitzeko? Eta gelako tutorea? Nola detektatu, esku hartu eta prebenitu behar du tratu txarren kasu bat? Zer protokolo/prozedura daude? Zer funtzio betetzen du babes-ordezkariek?

Zer paper hartu beharko luke eskolak? Zeregin garrantzitsua du prebentzioan, hau da, ikasgeletan horri buruz hitz egin behar da. Tratu onean hezi behar dira haurrak. Ondo tratatzen ez direnean eta arriskuan daudenean identifikatzen lagundu behar zaie. Lehen

esan bezala, eskolak ordu asko ematen ditu haurrekin. Funtsezkoa da hurrek identifikatzea eskola ingurune segurua dela haientzat, non adieraz daitezkeen, non laguntza eska dezaketen, etab. Irakasleentzako prestakuntza egon behar da, horretaz hitz egin behar da hurrekin, horri buruz hitz egiteko espazioak sortu behar dira. Eskola zentroak, eginkizun garrantzitsua du, eragile askorekin harremana duelako, gizarte-zerbitzuekin, familiarekin, eskolaz kanpoko jardurekin eta abar. Ia mundu guztia eskolara joaten da une jakin batean, eta, beraz, eskolak zeregin garrantzitsua du. Eta sustatu egin behar du. Gure hezkuntza-sisteman zailtasunak daudela uste du, hau da, eskola oso nabarmena dela. Edo hezitzailea oso kontzientziatuta dago horretan, eta bere kabuz jartzen du ahalegina edo ez dago espazio erreal hori zu prestatzeko, sortzeko, etab. Ikastetxe pribatuetan edo itunpekoetan gehiago mugitzen ari dira, askatasun handiagoa baitute curriculumean sartzeko eta hezitzaileei hori errazteko. Eskola publikoan, ordea, zaila da, irakasleak eskolaz mugitzen direlako eta ez du loturarik haurrekin.

Protokoloak/prozedurak? Eskola bakoitzaren esku dago. Eusko Jaurlaritzak, bizikasi proiektuarekin, babes-ordezkarri bat dagoela diote, edo, gutxienez, zuzendaritza-taldeko norbaitek eginkizun hori bere gain hartzea adostu dute, baina zalantzak daude. Jendea kontzientziatuta dago, baina oraindik ez dago protokolorik ezarrita.

5. Zure ustez, zer gehiago behar da adingabea babesteko? Zure ustez, zer jakin/ezagutu beharko luke irakasle graduatu berri batek gai honi buruz? Zer ekarpen egin dezaket nik Gradu Amaierako Lanetik? Non jakin dezakegu gehiago gaiari buruz: hitzaldiak, liburuak, webguneak, materialak, etab.

Zer egin ahalko nuke nik? Txantiloiak eta laguntzeko gauzak. Jarraibide eta urrats batzuk komunak dira. Nondik hasi jakin, nondik hasi protokolo bat. Bisuala egin, arina irakurtzeko.

Zer jakin beharko luke unibertsitateko graduatu batek? Prestakuntza izan behar du eta ez bi ordukoa, hezkuntza-tresnak izan behar ditu. Ezin gara adituak izan, baina gutxienez oinarrizko nozio batzuk, identifikatu ahal izateko, erantzuten jakiteko eta dagokionari bideratzeko.

Bestelako ekarpenik? Sareko lanaren mezua hedatzea. Eta hizkuntza berean hitz egitea. Haurra erdigunean jartzea eta protagonista hura izatea. Baliabide asko daude, baina

ezagutza falta handia dago. Kableko neskarena egin, elkarrizketa hauek interesatzen zaizkit, hortaz, konektatu. Ekoizten dugu eta ez dugu zabaltzen baizik eta bakoitzak beretzat gordetzen du.

Non jakin dezakegu gehiago gaiaz? EHUko graduondoan. Ramon Llull eta Comillaseko unibertsitateetan. Tomas Saler. Euskal estrategia. Espirales elkarte. Unicef. Save the Children.

9.3. Eranskina. Galdetegiaren transkripzioak

- Emakumea, 24 urte, psikologoa. Urte bateko esperientzia.
Zer dakizu haurren babesaren inguruan? Zer datorkizu burura honen inguruan hitz egiten dugunean? Nire lanagatik haurren ongizatea eta eskubideak bermatzen ez dituzten testuinguru ugari ezagutzen ditut. Eraso fisikoaz aparte, garapen integrala (emozionala ta psikologikoa barne) kaltetzen dituzten giroak izanik. Haurren babesaren inguruan aritzean, alderdi hauen babesa etortzen zait burura.
Zer botatzen duzu faltan edo zeren beharra dagoela uste duzu haurren babesaren inguruan hitz egiten dugunean? Nik uste dut gaur egun, gai hau indarkeria fisiko zuzena pairatu izanarekin edota behar fisiologiko/oinarrizko beharrak astetuta egotearekin lotzen dugula. Kontuan hartu gabe haurren babesa bermatzeko beste alderdi batzuk hartu beharko liratekeela kontuan. Esate baterako, bai etxean, zein eskolan (eta beste testuinguruetan) umeen garapen emozionala eta intelektuala ahalbidetzen dituzten giroak ahalbidetzea, edozein motatako indarkeriatik hurbil egoten saihestea, etab.
Haurren tratu txarren bat ikusi duzu? Ze testuingurutan? Haurren babesa kolokan jartzen duen esperientziarik kontatu dezakezu? (indarkeria fisiko, sexual, emocional zein arduragabekeria) Lan kontuengaitik, egunero etxean genero indarkeria (eta horren ondorioak) ikusten duten umeak ikusten ditut. Kasu hauetan indarkeria fisikoaz, emozionalaz, sexualaz etab. ari naz.
- Emakumea, 24 urte, hezitzailea. Urte bateko esperientzia.
Zer dakizu haurren babesaren inguruan? Zer datorkizu burura honen inguruan hitz egiten dugunean? Adingabearen babesa entzuten dudanean,

eremu desberdinetan babestua ez den haurra datorkit burura, horren ondorioz, gabeziak dituelaren seinalea datorkit burura.

Zer botatzen duzu faltan edo zeren beharra dagoela uste duzu haurren babesaren inguruan hitz egiten dugunean? Inoiz ezin duzu adingabe bat guztiz babestu, normalean behar dutena ez dutelako adierazten, ohikoa izaten da haurra laguntzen saiatzen den jendeari ez zabaltzea, hala hezitzaileei, hala psikologoei hala irakasleei. Tratu txarrak edo arduragabekeriaren bat jasan dituzten adingabeen kasuan, argi eta garbi ikusten da bere familiengana itzultzeko nahia dagoela nahiz eta min handia egiten dietela jakin.

Haurren tratu txarren bat ikusi duzu? Ze testuingurutan? Haurren babesa kolokan jartzen duen esperientziarik kontatu dezakezu? (indarkeria fisiko, sexual, emocional zein arduragabekeria) (6 urteko haurra) Aitak ezagutu ez duen adingabe bat daukat, eta amak tratu txar fisikoak ematen dizkio. Lau urte daramatza adingabeen pisuan, astean behin bisitak izaten ditu, eta amak egun horretan bertan erabakitzen du etxera eraman nahi duen eguna pasatzera ala ez. Adingabea etxetik suntsituta itzultzen da. Txikitik ikusi zuena erreproduzitu egiten du. Ikasketetan atzerapena du, ez daki bere burua adierazten eta txisa egiten du.

- Gizonezkoa, 44 urte, gizarte integratzailea eta gaur egun elkarte baten koordinatzailea. 18 urteko esperientzia. **Zer dakizu haurren babesaren inguruan? Zer datorkizu burura honen inguruan hitz egiten dugunean?** Gaur egun LOPIVI legea dagoela, estatu mailan. Horrek hainbat aldaketa eta betebeharrak ekarri dizkigu. Haurrak babesteko planak sortu behar dira. Adingabeekin harremanetan gaudenok tratu onaren inguruan formazioa jaso behar dugula. Adingabeekin lan egiten duen edozein erakundetan babes-delekatuaren figura egon behar dela. **Zer botatzen duzu faltan edo zeren beharra dagoela uste duzu haurren babesaren inguruan hitz egiten dugunean?** Formakuntza falta. Administrazioa oraindik urrun dagoela, eta ez da gaiarekin jarri. Baliabide ekonomikoak (formazioa egiteko, protokoloak eratzeko, planak sortzeko...). Adingabeekin ekintzak egitea, Tratu On edo babesaren inguruko gaia ezagutzeko. Familiarekin landu beharreko gaia dela.

Haurren tratu txarren bat ikusi duzu? Ze testuingurutan? Haurren babesaren kolokan jartzen duen esperientziarik kontatu dezakezu? (indarkeria fisiko, sexual, emocional zein arduragabekeria) Tratu Onean formatzen hasi garenetik, konturatu gara adingabe baten babesgabetasun-une asko daudela. Nik neuk ez dut ikusi babesgabetasun larririk, baina bai "arinak": Adingabe bat aisialdiko taldera zikin etortzea (zikin etxetik). Adin txikiko bat kalean bakarrik jolasten ibiltzea, adin horretarako egokiak ez diren orduetan. Adingabearekin hitz eginda, konturatu gurasoen aldetik maitasun falta duela Adingabe baten etxean ohitura txarrak daudela susmatzea.

- Emakumezkoa, 26 urte, HHko irakaslea eta HHko gradua. 5 urteko esperientzia. **Zer dakizu haurren babesaren inguruan? Zer datorkizu burura honen inguruan hitz egiten dugunean?** Iralastleok gure haurren babesaren alde egiteko beharra daukagula eta begiak zabalik eduki behar ditugula egoera susmagarriak antzeman ahal izateko, hauei konponbide bat bilatu ahal izateko eskolako, zein eskolaz kanpoko profesionalen laguntzarekin. **Zer botatzen duzu faltan edo zeren beharra dagoela uste duzu haurren babesaren inguruan hitz egiten dugunean?** Haurren babesaren arriskuan dagoen egoera baten aurrean, oso beharrezkoa ikusten dut eskola eta kanpoko profesionalen (esaterako, zerbitzu sozialak) arteko elkarlana. **Haurren tratu txarren bat ikusi duzu? Ze testuingurutan? Haurren babesaren kolokan jartzen duen esperientziarik kontatu dezakezu? (indarkeria fisiko, sexual, emocional zein arduragabekeria)** Ez dut horrelako egoerarik bizi lehenengo pertsonan, baina bizi izan duten lankideak ezagutzen ditut.
- Emakumezkoa, 32 urte, HHko irakaslea eta irakasle diplomatua. 12 urteko esperientzia. **Zer dakizu haurren babesaren inguruan? Zer datorkizu burura honen inguruan hitz egiten dugunean?** Haurrak bere lehenengo urteetan babesaren behar duen gizakia da, bere inguru hurbilak eman beharrekoa alegia; familia eta eskola. **Zer botatzen duzu faltan edo zeren beharra dagoela uste duzu haurren babesaren inguruan hitz egiten dugunean?** Pentsatzen dut gai hau tabua izan

daitekeela batzuetan. Izan ere, indarkeriarengan pentsatzen dugunean, askotan helduengan soilik ematen den zerbait dirudielako. Haurrak babestuzat ematen dira askotan, eta indarkeria are arinago eman daiteke hauengan, babes falta hutsa indarkeria bilakatzen delako hauengan.

Haurren tratu txarren bat ikusi duzu? Ze testuingurutan? Haurren babes kolokan jartzen duen esperientziarik kontatu dezakezu? (indarkeria fisiko, sexual, emocional zein arduragabekeria) Tratu txarrak arduragabekeria moduan ulertzen badira, bai. Eskola testuinguruan ikusi dut, pare bat aldiz eta ez modu zuzenean (ni ez nintzen tutorea).

- Emakumezkoa, 34 urte, gizarte eta hezkuntza elkarte baten proiektuen koordinatzailea. Psikologoa. 15 urteko esperientzia. **Zer dakizu haurren babesaren inguruan? Zer datorkizu burura honen inguruan hitz egiten dugunean?** Haurren Eskubideen Adierazpena, haurrak Babestea eta Tratu Ona Ematea **Zer botatzen duzu faltan edo zeren beharra dagoela uste duzu haurren babesaren inguruan hitz egiten dugunean?** Formazioa, umeekin lan egiten duten erakunde guztien arteko koordinazioa, Administrazioen egiazko inplikazioa eta apustua (dirulaguntzak formaziorako, protokoloak egiteko...). **Haurren tratu txarren bat ikusi duzu? Ze testuingurutan? Haurren babes kolokan jartzen duen esperientziarik kontatu dezakezu? (indarkeria fisiko, sexual, emocional zein arduragabekeria)** Bai. Klean, aisialdi taldeetan, eskolan... Lan egiten nuen espazio batean (ludoteka) ume batek neguan txamarrarik gabe etortzen zen, galtzerdiak buztita... eta gurasoak ez ziren bere bila etortzen. (5 urte)